

Tema mõtete daamile...

Ühe elu kaaslased: Georges Brassens ja tema
Eesti muusa Joha Heiman

"Mida tähendab üks pilk, kui armastad? Ei midagi! Ja samas kõike! See vapustab sind, see on midagi, mis kummutab sinus kõik selle, mida olid seni uskunud olevat stabiilne"

Georges Brassens, Kirjad Toussenot 1e, 28/07/1948

Ühel naisel on eriline koht Georges Brassens'i maailmas (1921-1981).
Ta on sündinud Eestis ja tema nimi on Joha Heiman (1911-1999).

Georges Brassens'i pilk kohtus ühel ilusal päeval "oma mõtete daamiga" 1947. aastal Pariisis. Oma esimesest kohtumisest alates nad ei ole kunagi teineteisest lahkunud. Joha Heiman oli tema kaunimate laulude inspireerija. Alates laulust "Mul on kohtumine teiega" (1952-1954), siis nägid ilmavalgust teised laulud - armuavaldused: "Ma muutusin päris väikeseks" (1955-1957), "Saturn" (1961). Ta oli suure poeedi kaaslane, muusa, usaldusisik. Joha ja George armastasid teineteist, ent ei abiellunud kunagi, eelistades elada eraldi korterites. "Mul on au mitte paluda su kätt," kirjutas ta laulus "Abielu mittepakkumine" (1966), mis oli ilus austusavaldus Joha Heimanile, keda šansooni maailm ja tuhanded Brassens'i imetlejad tundsid hüüdnime järgi Püpchen.

Siin esitatud fotod pärinevad Josée Stroobants'i kollektsioonist, kes oli tema sõbratar ja fotograaf, fondist "Ajastu: Georges Brassens ja Joha Heimani lähedased". See ainulaadne kogu võimaldab meil läbi elada erakordse sõpruse ja armastuse loo, mis sidus Georges Brassens'i ja Joha Heimani, varju jäänud, tagasihoidlikku muusat, ent samas nii hoomatavat selles loomingus, mis kujutab endast Prantsuse rahvuslikku kultuuripärandit.

Joha Heiman sündis 1911. aastal Eestis.

1930. aastal lahkus ta Eestist ja asus elama oma tädi Betty juurde Pariisis. Hiljem, 1931-1933, elab ta tütarlaste pansionaadis Pariisis. 1934. aastal kohtub Joha Heiman Pariisis oma tulevase abikaasa Jean-Paul Ruskoné'ga. 1935. aastal sünnib nende poeg Yvon. Siis järgneb sõda, mobilisatsiooni, abielulahutus...

Uskudes, et prantsuse Yvon on sama mis Ivan, annab Joha oma pojale selle nime.

Elu Pariisis. Joha Heiman klaveri juures.

Joha ja Georges kohtuvad esmakordselt just sõja alguspäevil. Joha on möödumas Plaisance'i metroojaamast, kui märkab noormeest, kes vaatab teda trepist alla minnes. Siis kaob ta.. Pärast sõja lõppu kohtuvad nad taas.

Georges hakkab käima ta kannul, kuid ei julge tükk aega teda tülitada. Siis ühel õhtul 1947 sattuvad nad metroos ninapidi kokku ja mees küsib, kas ta võiks kutsuda teda kohtumisele. Sellest päevadest alates ei tähenda ükski teine naine talle enam midagi.

Need kohtumised on inspireerinud tema laulu "Mul on kohtumine teiega" (1952-1954).

"Ma armastan Johad kui kaebust ..."
Georges Brassens, Kirjad Toussenot'le,
21/09/1948

Noor paar jalutamas Pariisis. Joha ja Georges on harjunud kohtuma kl. 15 kolm korda nädalas. Georges ütles, et ta oli alates kella kahest õnnelik, sest ees ootas kohtumine temaga.

Hellus Georges' i ja Joha vahel kajastub selgelt fotodel ja seda ei saa edasi anda sõnades; see väljendub žestides ja nende õnnelikes nägudes, koosolemises...

Tasapisi võtab Joha Heiman tõelise koha Georges' i elus ja siis Brassens' i mõttemaailmas.

Mees on suur ja tugev, sündinud Sète'is Vahemere ääres, naine väike ja õbluke, olles sündinud 1911. aastal Eestis Läänemere kaldail. Kaks inimest erineva temperamendi, kuid sarnase tundelaadiga..

Joha on tema reisikaaslane üle 30 aasta, kuni kunstniku surmani 1981. aastal.

Georges'il oli kombeks anda luuletajana hüüdnimesid kõikidele talle lähedastele inimestele. Nii paneb ta sõnadesse oma armastuse Joha vastu. Ta kuulutab naise oma leegiks, siis kutsub ta teda blondiks röövikuks veidi ebaleva kõnnaku pärast, kaktuseks kui naine vihane on, Läänemere nümfiks, siis piiblinimega nooremaks onutütteks, ja lõpuks jäi ta õrnema ja lühema Püpcheni (väike nukk) juurde, see hüüdnimi saatis kallimat elu lõpuni, seejuures ühe 'p' tähega, mis väljendas poeetilist vabadust. See viimane asendas kõik eelmised hüüdnimed, sest sobis talle nii hästi.

Just Püpchen inspireeris Georges Brassens'i laulu "Ma muutusin päris väikeseks" (1955-1957) kirjutamisel.

Kaks aastat pärast seda debüüti on 1954. aasta tõeline sissepühitsemine. Järgnesid turneed ligi 60 linnas Prantsusmaal. Siis Šveitsis, Belgias ... Brassens'i plaadid olid nii edukad, et tema plaadifirma tehases eraldati üks press ainult tema plaatide tegemiseks, see tootis 600 plaati päevas.

Jalutuskäigul Brüsselis 1954. aastal.

Georges Brassens kohtas Josée Stroobants'i 1954. aastal ühel kontserdil Brüsselis. Daam lahkub oma sünnimaalt Belgiast ja asub elama Pariisi. Josée'st sai tema sõbratar, fotograaf, tema mälestuste säilitaja, fotograafia on nende ühine kirg.

Brassens'i nimi vallutab šansooni maailma.

Koos Mireille'iga Bobino's, kus Georges Brassens annab kontserte 1973. aastal ja detsembrist 1976 kuni märtsini 1977. aastal.

Püpchen kulisside taga. Alati lähedal, et kuulda tema uusi laule või kui laulja annab etenduse. Istudes tagasihoidlikult kümnendas reas, nagu tavaliselt...

Ka kuulsuse päevadel jääb Püpchen diskreetseks ja Georges'í kõrvale.. Ta ütles: "*Ma ei ole Georges'í varjus, vaid tema säras!*"

Külas Mario Poletti juures. Georges Brassens'í ümber on: Jean Rault, hr. Mario Poletti abikaasaga ja Püpchen, samuti André Tillieu, sõber Belgiast.

Sõbrad, armastus, luule, muusika. Brassens'í elu keerleb nende pooluste ümber.

Georges sai viiskümmend kaks aastat vanaks..

Aastal 1973 Bagneux's, oma sõbra Jean Rault' (trükikoja ärijuhi) juures.

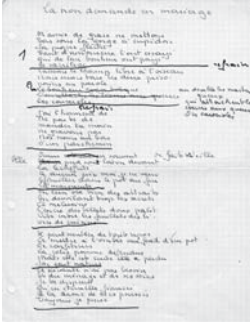
Nagu armastuses, nii ka sõpruses Georges eelistas, et tema kiindumused küpseksid aja jooksul...

Ühe tema kõige ilusama armastuslaulu "Saturn" (1961) sõnade visand. Laul on pühendatud kümme aastat vanemale Püpchenile, kinnitamaks et möödalenanud ajad ei muuda midagi tunnetes tema vastu.

Joha ja Georges imetlevad Jacquotte'i, halli papagoid Gabonist..

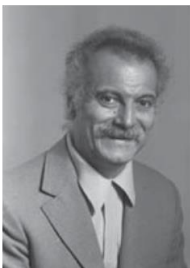

Georges kirjutas 1966.aastal laulu "Abielu mittepakkumine" oma "igavesele mõrsjale". Joha ja Georges ei abiellunud kunagi, kuigi elasid lähestikku, ent eraldi korterites.

Püppchen ei ela Georges'iga koos, aga ta viibib alati nii pidu- kui argipäevadel tema maamajas Crespières'is, hiljem Lézardieux's.

Kaaslased kogu elu: Georges Brassens ja tema Eesti muusa Joha Heiman. Veidi aega enne oma surma Georges tunnistas Püppchenile: "34 aastat jooksul, mil me oleme olnud koos, ei ole ma kunagi sinus pettunud..." "Kui ma mõtlen tagasi mõnele hetkele oma elus, on mul raske uskuda, et juttu on minust..." ütles Joha Heiman.

Georges Brassens ja Joha Heiman Sète'is. Mai 1975.

Pärast Georges' surma aastal 1981 külastas Josée Stroobants sageli Püpchenit tema Pariisi korteris.

Püpchen lahkus Georges Brassens' järel 1999. aasta detsembris. Nad puhkavad kõrvuti Le Py Sète'i kalmistul.

Allikad:

Georges Brassens ... Chez Jeanne. 1944-1952. Josée Stroobants, Eric Zimmermann. Paris : Éditions Didier Carpentier, 1996.

Brassens au bois de son cœur. Jean-Paul Sermonte. Paris : Éditions Didier Carpentier, 2001.

Une vie d'amitié avec Georges Brassens. Josée Stroobants. Témoignage Souvenirs de ma mère par Yvan Ruskoné. Paris : Éditions Didier Carpentier, 2006.

Brassens me disait... Mario Poletti. Paris : Flammarion, 2011.

Brassens au quotidien. Un homme simple parmi les siens. Mario Poletti & Nadia Khouri-Dagher. Paris : Au cœur du monde Éditions, 2013.

Suur tänu: Josée Stroobants, Ivan Ruskoné, Régine Monpays, Mario Poletti, Patrick Misson, Jean-Paul Sermonte, l'association des amis de Georges Brassens, Guy et Marianne Demeire, Serge Cazzani.

Fotod: Mario Poletti, collection de Josée Stroobants, collection d'Ivan Ruskoné, fonds de l'Espace Georges Brassens.

Originaali välja andnud: Sigrid Kristenprun, informatsiooniesindaja, Eesti suursaatkond Prantsusmaal.

Trükitud 2014. Uniprint.

Disain: Dagmar Pallasma.

Prantsuse keelest tõlkinud Artur Laast.